

Cirkulärnr: 1989:34
Diariernr: 1989:0388
Handläggare: Jan Jonsson
Avdsek: AK Fritid
Datum: 1989-02-21
Mottagare: Fritidsnämnd
Miljö- och hälsoskyddsämnd
Rubrik: Informationsdagar om "köldmediekungörelsen" samt "Allmänna Råd, bassängbad - vattenkvalitet och kontroll"
Bilagor: PM, Viktiga avsnitt ur köldmediekungörelsen med kommentarer ur SNV, Allmänna Råd 88:5 som berör brukaren (ägaren)

Informationsdagar om "Köldmediekungörelsen" samt "Allmänna Råd, bassängbad - vattenkvalitet och kontroll".

INFORMATIONSDAGAR

Kommunförbundet kommer under våren -89 att anordna centrala utbildningsaktiviteter i rubricerade ärenden på 8 platser i samarbete med berörda länsavdelningar. Arrangemanget som är en engångsföreteelse föranleds av följande:

- Statens Naturvårdsverk har utfärdat en "Köldmediekungörelse" vilken trädde i kraft 1 januari 1989, med föreskrifter och allmänna råd om kyl- och värmepumpanläggningar med CFCHCFC köldmedel så kallade "freoner". Enligt kungörelsen åläggs brukaren (ägaren) att vidta vissa åtgärder på sin befintliga anläggning. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 1989.

- Statens Naturvårdsverks "Allmänna Råd, Bassängbad - vattenkvalitet och kontroll" som utkom 1988 innebär nya rutiner för såväl tillsynsmyndigheten MHN, som driftansvariga, vad gäller provtagning och kontroll. Även riktlinjer för bedömning av vattenkvaliteten har såväl kompletterats som justerats avseende driftvärden.

Informationsdagarna kommer att hållas på följande platser och tider.

19/4	Växjö
20/4	Jönköping
26/4	Umeå
27/4	Luleå
9/5	Karlstad
10/5	Gävle
24/5	Kristianstad
25/5	Borås

Fritidssektionen kommer att skicka ut inbjudan vecka 9, och anmälningarna skall skickas in till respektive Länsavdelning.

Målgrupp är i första hand driftansvariga för berörda fritidsanläggningar samt personal inom miljö- och hälsoskyddsämnden.

Medverkande Klaus Stahlberg, Norrköpings kommun (köldmediekungörelsen), Lars-Göran Westin, Sundsvalls kommun (vattenkvalitet och kontroll - bassängbad).

Deltagaravgift: 700:- inklusive lunch och kaffe.

Den svenska avvecklingsplanen

En bidragande faktor till nedbrytningen av ozonskiktet i stratosfären är utsläppen av CFC-köldmedel (så kallade freoner). Den svenska regeringen och riksdagen har fastställt en avvecklingsplan innebärande att den sammanlagda användningen av köldmedlen CFC 11, 12, 113, 114 och 115 ska:

- * ha minskat
 - med sammanlagt minst 25% till 1991-01-01 och
 - med ytterligare minst 25% till 1993-01-01
- * upphöra helt i nyproduktion 1995-01-01

Reduktionen räknas i jämförelse med 1986 års nivå (ca 1 200 ton)

Reduktionsbehovet ska jämföras med att användningen förväntas öka upp till ca 1 500 ton år 1994 om utvecklingen hade fortsatt som tidigare, framför allt på grund av servicebehovet i alla redan installerade anläggningar.

De två första nedtrappningsstegen ska uppnås genom:

- övergång till andra, nu tillgängliga köldmedier i nya och i vissa befintliga anläggningar,
- övergång till indirekta kylsystem och därmed mindre mängder köldmedium,
- * bättre och tätare konstruktioner,
- * bättre skötsel och underhåll och
- * omhändertagande av köldmedier vid underhåll, reparation och skrotning.

Till 1995-01-01 räknar man med att nya köldmedier ska finnas kommersiellt tillgängliga. Därefter ska bara relativt små och successivt minskande mängder för befintliga anläggningar få förekomma.

- * Gäller även för HCFC 22 (vanlig vid kommunala konstfrysta isbanor).

./. I bilagda PM redovisas viktiga avsnitt ur köldmediekungörelsen som berör brukare (ägare), av kylanläggningar och värmepumpanläggningar.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Hugo Blom

Jan Jonsson

PM

1 (5)

Allmän Kommunalpolitik
Fritidssektionen
Jan A Jonsson/HÅ

1989-02-21

Viktiga avsnitt ur köldmediekungörelsen med kommentarer ur SNV, Allmänna Råd 88:5 som berör brukaren (ägaren), av kylanläggningar och värmepumpar med CFC/HCFC köldmedel

ANSVARSFÖRDELNING

4 § Ansvar för att föreskrifterna i 5-12 §§ beaktas vilar i fråga om enhetsaggregat på tillverkaren eller, såvitt avser utomlands tillverkade produkter, på importören och i övrigt på installatören och beställaren.

Ansvar för åtgärder enligt 13-19 och 37 §§ åvilar anläggningens ägare. Ägaren ansvarar också för att företag med erforderlig behörighet anlitas för service och reparation. Om anläggningen brukas av annan än ägaren, åvilar ansvaret ägaren, om inte ägaren och brukaren kommit överens om annan fördelning av ansvaret.

Vid underhåll, reparation och skrotning ansvarar den som utför åtgärderna för att köldmediet omhändertas i enlighet med bestämmelserna i 20 §. Anläggningens ägare eller brukare, enligt den ansvarsfördelning som emellan som anges i andra stycket, ansvarar vid skrotning för att den som tar emot anläggningen får kännedom om att köldmediet skall tas om hand.

Till 4 § Ansvarsfördelning

Importörernas ansvar enligt första stycket avser import av kompletta enhetsaggregat (jfr även definitionerna av enhetsaggregat och kylanläggning/värmepumpanläggning i 2 §). När det gäller import av enskilda komponenter som kompressorer, förångare etc ligger ansvaret på den svenska tillverkare eller installatör som sätter in komponenterna i kyl- eller värmepumpanläggningen.

När en kyl- eller värmepumpanläggning används av någon annan än ägaren, t ex i förhyrda butikslokaler, bör parterna lämpligen komma överens om ansvarsfördelningen i hyresavtalet. För alla befintliga anläggningar bör frågan snarast möjligt diskuteras mellan parterna. Om ingen överenskommelse finns, vilar ansvaret på ägaren.

ÄNDRING AV BEFINTLIGA ANLÄGGNINGAR (Träder i kraft 1989-07-01)

Skylt

13 § Om skylt som anger typ och mängd av köldmedium inte finns på anläggningen, skall sådan monteras.

Säkerhetsventiler

14 § Enkla säkerhetsventiler skall bytas mot dubbla säkerhetsventiler monterade på växelventil före utgången av år 1990, om köldmediefyllningen i systemet överstiger 50 kg eller krav på återkommande besiktning föreskrivits av annan myndighet.

Samlingsbehållare och avstängningsventiler

15 § Köldmediesystem med en köldmediefyllning över 50 kg skall före utgången av år 1990 förses med samlingsbehållare och avstängningsventiler i enlighet med vad som gäller för nya anläggningar (se 9-10 §§).

Omkonstruktion för annat köldmedium

16 § I samband med ombyggnad och större reparationer skall befintliga anläggningar med fullständigt halogenerade CFC-köldmedier konstrueras om för användning av annat köldmedium, där så är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

Till 16 § Omkonstruktion för annat köldmedium

Många befintliga anläggningar, särskilt butiksanläggningar, kan drivas med HCFC 22 istället för CFC 12 efter vissa omkonstruktioner. Med "tekniskt möjligt" avses här i princip att en ny anläggning för samma ändamål kunde ha konstruerats för annat köldmedium, i enlighet med bestämmelserna i 6 §.

Vid bedömning av vad som är ekonomiskt rimligt måste hänsyn också tas till de extra svårigheter det medför att ändra en befintlig anläggning. Om ett sådant byte av köldmedium sker i samband med en ombyggnad eller större reparation av anläggningen kan kostnaderna hållas på rimlig nivå (inom en merkostnad på ca 10-20 %).

Med ombyggnad och större reparationer avses här utbyte av huvudkomponenter i anläggningen, t ex renoveringar där både kompressorer och köldmedieledningar måste bytas eller flyttas.

UNDERHÅLL OCH REPARATION (Träder i kraft 1989-07-01)

Ansvaret för underhåll, service och reparation ligger på anläggningens ägare, om det inte finns någon annan överenskommelse mellan ägaren och brukaren, se 4 §.

Som framgår av 1 § gäller bestämmelserna i 17 § andra stycket om kompetent personal, 18 § andra stycket om årlig läckundersökning m m och 19 § om journalföring inte för kyl- och värmepumpanläggningar som används i enskilda hushåll.

Skötsel av anläggningen

17 § Kyl- och värmepumpanläggning skall brukas och i övrigt hanteras med sådan omsorg att tillräcklig säkerhet erhålls mot utsläpp av köldmediet till atmosfären.

Den personal som har hand om anläggningen skall ha kunskap och erfarenhet beträffande den kyltekniska utrustningens funktion, drift och dagliga tillsyn.

Till 17 § Skötsel av anläggningen

Naturvårdsverket kommer att ta upp frågan om utbildning för underhållspersonal med Kylbranschens Samarbetsstiftelse och andra berörda.

Förebyggande underhåll och reparation

18 § Fortlöpande tillsyn skall utföras i den omfattning som anges i skötselinstruktionen för anläggningen.

Förebyggande underhållsåtgärder skall dock genomföras minst en gång per kalenderår. Härvid skall särskilt kontrolleras, att köldmediesystemet är tätt, att allvarliga korrosionsskador ej uppkommit och att säkerhetsutrustningen är i gott skick.

Fel som medfört eller kan leda till utsläpp av köldmediet skall omedelbart åtgärdas. Påfyllning av nytt köldmedium får inte ske innan felet åtgärdats.

Till 18 § Förebyggande underhåll och reparation

Vilka förebyggande åtgärder som behöver vidtas och hur ofta är beroende av anläggningens typ, storlek, kvalitet m m. Den frekvens som anges i 18 §, en gång per år, är ett minimum. I många fall kan tätare kontroller behövas. Kontrollen kan då också ha olika omfattning, t ex en större noggrannare genomgång en gång per år kompletterad med mindre ingående kontroller under andra delar av året. Beträffande ställen som erfarenhetsmässigt ofta läcker, se Svensk Kylnorm avsnitt 11.3.1.

Kraven i 18 § innebär inte att säkerhetsventilerna skall tas ut och provas utan förutsätter enbart en okulärbesiktning. För provning av säkerhetsventilerna gäller bestämmelserna i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter.

Företag med särskilt tillstånd enligt 25 § bör i regel anlitas för översyn, om anläggningens ägare/brukare inte själv har tillgång till behörig personal, eftersom åtgärder som kräver ingrepp i köldmediesystemet endast får göras av sådana företag.

Journalföring

19 § För varje anläggning skall det finnas anteckningar om påfyllning och avtappning av köldmedium, resultat av genomförda läcksökningar och övriga åtgärder, som har vidtagits för kontroll och underhåll av köldmediekretsen och dess funktion. Av anteckningarna skall också framgå vem som utfört åtgärderna. Om det vid samma verksamhet finns stationära kyl- och värmepumpanläggningar med en sammanlagd köldmediefyllning över 10 kg, skall en sammanfattande redovisning sändas in till tillsynsmyndigheten en gång per år.

Till 19 § Journalföring

Anteckningarna om påfyllda mängder, läcksökningar etc kommer normalt att föras av det företag som anlitas för kontrollen. Ägaren/brukaren av anläggningen skall däremot se till att han får en kopia av anteckningarna och hålla dessa samlade så att de finns tillgängliga om tillsynsmyndigheten - i regel miljö- och hälsoskyddsnämnden (se 36 §) - vill ta del av dem.

För årsrapportering till tillsynsmyndigheten kommer en särskild blankett att tas fram.

Med samma verksamhet avses den samlade verksamhet som drivs av samma ägare eller brukare på en och samma plats, t ex en butik.

BEHÖRIGHETSKRAV FÖR INSTALLATION OCH UNDERHÅLL (Träder i kraft 1989-07-01)

Åtgärder som endast får utföras av företag med särskilt tillstånd.

25 § Åtgärder som förutsätter ingrepp i köldmediekretsen eller i anordningar som påverkar kretsens funktion får endast utföras av företag som har särskilt tillstånd.

Tillstånd meddelas av statens naturvårdsverk för en tid av 5 år.

Till 25 § Åtgärder som endast får utföras av företag med särskilt tillstånd.

Med anordningar som kan påverka köldmediekretsens funktion avses t ex högtrycks- och lågtrycksvakter, frysskydd och oljetrycksvakt.

Angående förnyelse av tillstånd, se 31 §.

Anmälan till tillsynsmyndigheten

37 § Om det vid samma verksamhet finns stationära kyl- och värmepumpanläggningar med en sammanlagd köldmediefyllning över 10 kg, skall detta anmälas till tillsynsmyndigheten, senast den 1 juli 1989 i fråga om befintliga anläggningar och i övrigt när anläggningen tas i drift.

Anmälan erfordras inte om tillstånd sökts eller anmälan gjorts enligt miljöskyddslagen eller hälsoskyddslagen.

Till 37 § Anmälan till tillsynsmyndigheten.

Från och med 1989-07-01 krävs anmälan eller tillstånd enligt hälsoskyddslagen (1982:1080) för värmepumpar för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten, se lag (1988:926) om ändring i hälsoskyddslagen (1982:1080).

Om en kyl- eller värmepumpanläggning redovisats för miljö- och hälsoskyddsnämnden eller länsstyrelsen i ett anmälnings- eller tillståndsärende enligt de nya bestämmelserna i hälsoskyddslagen eller enligt miljöskyddsförordningen, behövs ingen ytterligare anmälan. I övriga fall skall både befintliga och nya, stationära anläggningar anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden respektive länsstyrelsen.

Avsikten med anmälan är inte att tillsynsmyndigheten skall pröva anläggningens utformande utan att tillsynsmyndigheten skall få kännedom om anläggningen. Särskild blankett för anmälan kommer att utarbetas.

Bestämmelserna avser all verksamhet där den sammanlagda köldmediefyllningen i kylanläggningar och värmepumpar överstiger 10 kg. Angående vad som avses med "samma verksamhet" se kommentarer till 19 §. Observera också

undantaget i 1 § sista stycket för anläggningar som används i enskilda hushåll och kommentaren till denna paragraf.